

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPESTEN, Teréz-körut 2.
 Fiókiadóhivatalok: **Zomborban: Gombos E.** Berta
 dohánytőzsdéjében. **Ujvidéken: Schäffer Péter** könyv-
 kereskedésében. **Szabadkán: Braun Adolf** nyomdájában.
Bácsalmáson: Rosenberg A. cégnél.

Lapvezér:
LATINOVITS PÁL.
 Felelős szerkesztő:
PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:
 Egész évre 12 K. — Fél évre 6 K. — Negyed évre 3 K.
 Tanítóknak, aljegyzőknek, irnokoknak, földmiveseknek és szer-
 nyebb javadalmazásu hivatalnokoknak évi 8 kor., félfévre 4 kor.,
 negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

Március 15.

Mit kívánt a magyar nemzet 1848-ban?

A *cenzura* eltörlését. Felelős miniszteriumot. *Evenkénti* országgyűlést. Törvény előtti *egyenlőséget* polgári és vallási tekintetben. Nemzeti őrsereget. *Közös teherviselést.* Az urbéri terhek megszüntetését. Esküdtszéket. Képviselőket *egyenlőség alapján.* A katonaság *esküdjék meg az alkotmányra.* A magyar katonákat ne vigyék a határon kívül, az osztrákokat pedig vigyék el tőlünk.

És mit kíván a nemzet mostani képviselője, a Wekerle—Apponyi—Kossuth kormány?

A cenzura behozatalával az ellenzéki sajtó megfajtását. Olyan miniszteriumot, melyben Kossuth Ferenc a diktátor. A mostani országgyűlés mandátumának örök érvényességét. Az aránytalan teherviselést. Esküdtszék helyett rendőri kinzókamrák föllállítását. Képviselőket egyenlőtlenség, vagyis pluralitás alapján. A magyar katonákat vigyék Boszniába, a harcmezőre, az osztrákokat pedig hozzák hazánkba.

Ime ez a különbség az 1848-iki és a mostani idők között. 1848-ban Petőfi Sándor, Vasvári Pál, Irányi Dániel, Vidacs, Degré, Vajda a népgyűléseken, — Kossuth Lajos, Nyáry, Klauzál, Battyány pedig az országgyűlésen a nemzet jogainak térhódítását, a nép politikai, gazdasági és erkölcsi javainak előmozdítását követelték. Most pedig Apponyi, Wekerle és Kossuth Ferenc azon tanakodnak, hogy a magyarság kiáltó követelését, a néplelek hazafias kitörését miként némissák el.

Negyvennyolcban Kossuth Lajos öröklékü, villámzó beszédében azért kért

200.000 katonát és 42 milliót, hogy a haza koronáját, szabadságát, önállóságát és a népjogokat védelmezze meg. Ma azonban idegen oltára áldoznak vért és pénzt. Most idegen bálványok dicsőítésére, a nemzeti kívánalmakkal ellentétes érdekek védelmezésére kellene a katonák légiót és a milliók.

Negyvennyolcban a haza, a szabadság szent fogalma hevítette, lelkesítette a szíveket. Ma egyes emberek és csoportok erejének növelésére, önös érdekeik előmozdítására irányuló veszedelmes törekvések csüggesztik a lelkeket.

Az ilyen gyászos közéleti képnek látára elszorul a szívünk, s bánatos érzéstől eltelve köszöntjük történelmünk ragyogó napjának, dicső márciusnak évfordulóját.

A szabadka—cservenka—ujgombosi menetrend.

Kénytelen vagyok Hetényi Márton urnak a »Bácsmege« legutóbbi számában közölt cikkének elejétől végig ellentmondani.

Nem felel meg a valóságnak az, hogy községeink kizárólag azért járultak hozzá a vasut építéséhez, hogy Gomboson át Szlavoniáivál jöjjenek összeköttetésbe. Fontos ok volt ez, szó sincs róla, de bizony épen olyan fontos, hogy Szabadkával és Budapesttel és mint községek egymással jöjjenek alkalmas összeköttetésbe.

A Szlavoniába induló áruforgalom épen nem teszi szükségessé, hogy a menetrend bármiféleképpen is megváltoztatva legyen, az árunak igen mindegy, ha este 9 órakor, vagy éjfél után 2 órakor indul.

Már más a személyforgalom kérdése. Ott már a leglényegesebb kérdés az, mikor indul, mikor érkezik a vonat?

Ebből a szempontból tekintve a mai menetrend nagyon megfelelő. Ellenben Hetényi Márton uré tökéletesen elhibázva volna. Mert:

1. A Hetényi ur által szándékolt változás azt eredményezné, hogy ezen egy vonat miatt az egész vasutvonal mentén éjjeli szolgálatot kellene berendezni, kettős tiszti személyzettel, ami nyilván semmi arányban sem állana az ezen egy járatból előállható személyforgalom jövedelmével.

2. Ha a Szabadkáról délután 7 óra 10 perckor induló vonat elhagyatnék, akkor nem volna meg a csatlakozás a Szabadkára este minden oldalról 6 óra tájban érkező vonatokkal, vagyis a Bajával, Budapesttel, Szegeddel, Zimonyval való személyforgalmunk kiszámíthatatlan kárt szenvedne és e helyett azt a kétes értékű élvezetet kapnánk, hogy módunkban volna éjfél után botorkálva a kedves Szlavoniába utazni. Köszönjük szépen!

Ebben az esetben az az ember, aki reggel vagy délben Szabadkára bemege, dolgai végeztével nem indulhat este haza és nem töltheti az éjjelt családjánál, hanem kénytelen Szabadkán várakozni éjfél utánig, amely esetben természetesen egész éjjele oda van, vagy pedig kénytelen Szabadkáról délben nolens-volens elutazni, ami megint helytelen dolog volna. De így járnának az összes községek is. Ma minden ember, akinek a szomszédos községekben vagy határon dolga van, arra ráfordíthatja az egész napot; a munkás is, dolga és napja végeztével este mehet haza, de ha elmarad az

Jaj!

*Rövidke kis értelmetlen szó csak,
 S mennyi kin, mennyi gyötrelmem benne!
 A szív találta ki, az ő szava:
 Jlyet nem formál a hideg elme.*

*Szenvedünk. Az arc beesik, sápad.
 Kínok lázától testünk megrendül,
 Mint, mikor a láva mindent megrázva,
 Megindul a föld hasadt kebliből.*

*S feltör a szív szaggatott szava...
 Jaj! — zokogjuk kintől elgyötörtén.
 S szívünk mintha lassan megenyhülne,
 Amint egy-egy jajszó tovaröppen.*

Molnárné Radich Jolán.

Görgey Arthur életmódja.*)

Görgey Arthur öcsce, Görgey István családjal lakik együtt Visegrádon, a kinek lakása és kir. közjegyzői irodája van Budapesten Váci-utca és Gizella-téri sarokházban. Felesége, előbb férjezett Návay Ferencné, gyermekei Návay Lajos, Erzsébet, Jolán és Lenke. Erzsébet elváltan él férjétől és Görgey Arthurnál szinte családtag.

*) Ezt az érdekes cikket Görgeynek volt szobasszonya, Rácz Istvánné írta, a kitűnően szerkesztett „Szabadság” című amerikai újságban.

Jolán, férjezett *Latinovics* Frigyesné, szintén Visegrádon lakik a vár alatt; Lenke hajdon öreg kisasszony.

Görgey István minden vasár- és ünnepnapot szintén Visegrádon tölti Görgeynek két kastélya van, egyik a vár alatt, a *Latinovicské* mellett, ez a legnagyobb fényűzéssel van berendezve, de itt csak októbertől új évig lakik. Az év legnagyobb részét egy másik kastélyban tölti. Ez a vártól lefelé menve a Dunaparton, körülbelül egy óra távolság gyalog. Verőczenek átellenében van a kastély hegy tetejére építve; mellette remek park terül el.

Visegrádon túl és innen az a sok szülő mind az övé és így állandóan több szakmunkást foglalkoztat.

Ez a kastély igen kényelmesen, de egyszerűen van berendezve. Minden családtagnak van szobája és azonkívül még 5 szoba olyan vendégek számára, a kik napokat vagy heteket töltenek ott. Ezekon kívül van egy nagy ebédlő, szalon és tüvegeranda.

A konyha és cselédház egy különálló épület, minden cselédnek külön szobája van és két szoba vendégcselédeknek van berendezve, van még egy 3-ik nagy épület, a hol házfelügyelő, kertész kocsislakások vannak, továbbá istálló, pajta, mosókonyha, vasaló szoba, egy nagy terem olyan munkások részére, a kik messze laknak és éjszakára nem mehetnek haza, a legszükségesebb tárgyakkal felszerelve. Mondhatom, olyan ez a hely, hogy beillenék mindjárt egy kis falunak is, pedig ezen épületeken kívül egy óra járásnyira sem találni más házat. A téli hónapokat meg rendszeren Budapesten tölti a Brisztol szállodában, II. emeleten, a Dunára néző oldalon

lakik. Miután öcscséné a lakás egy részét hivatalos helyiségek foglalják el, hát számára nincs kényelmes hely. Görgey még mindig elég jól bírja magát; kevésbé hajlott ugyan, járása ingadozó, keze reszketnek, hangja lágy, de szemeiben még most is valami különös bátorság ragyog; fejének nagyobb része kopasz, feje bubján megszüröl észre vehető mély bevágás van, melyet állítólag Világosnál kapott.

Minden reggel öt órakor kel fel és sajátkezűleg készít el a reggelijét, mely áll kávé, vajkacsény és 2 lágytojásból; délután teát iszik konyakkal; ő saját maga mossa el az edényét és a szobájában is saját maga pucolja ki a ruháját, cipőjét ragyogó fényesre; cipője kaptafára huzva áll másnapig. Sötét szürke ruhát visel és fűzős bakkancsos cipőt, mindegyik nyom legalább egy kilót; a cipőn folt hátán folt, melyeket ő maga foltoz meg.

Ugyszintén ha ruháján valami igazítani való akad, azt senki másra nem bizza, valamint az ágyát is maga veti meg, úgy reggel mint este, pedig ő tagból áll, a cselédség száma. Érdekes, hogy keze reszket és írása mégis meglepően egyenes, apró betűsorokból áll; ha nem láttam volna írni, nem is hinném el, hogy ő írta.

Szobájának butorozata áll: egy egyszerű vaságy, kis asztal, íróasztal, mosdó szekrény, Wertheimkassza, két szék és a szobának egyik oldalát egy falhoz épített szekrény foglalja el, melynek fele részében ruhák, fele részében pedig négy sorban könyvek állanak, míg lejjebb csupa fiókból áll, mindegyikre ő maga írta rá, mit tartalmaz. Többek között egyen ez állott: »Női szerek.« Elfogott a kíváncsiság, mi lehet az? Egy alkalmas pillanatot arra használtam fel

esti vonat, akkor ez a munka előmozdító alkalmatosság megszűnt, ott vagyunk, ahol voltunk, befoghatunk a kocsiba.

Dr. Leibach László.

Gróf Apponyi és Bezdán község jegyzője.

A »Nap« című újság egy idő óta abban leli kedvtelését, hogy szenzációs mázzal bekent, valótlán tartalmu bácskai hírekkel tölti meg hasábjait.

Két héttel ezelőtt is egy olyan tudósítást közölt, amely Bezdán község érdemes jegyzőjét sérti, de megalázó az egész községre. Az állt benne, hogy gróf Apponyi az iskolák államosítása ügyében nála tisztelgett bezdáni küldöttség-től, a jegyző láttára, gunyosan ezt kérdezte:

— Hát még mindég Bosnyák a bezdáni jegyző?

Az iskolák államosítását pedig megtagadta s a küldöttséget szó nélkül faképnél hagyta.

Bezdán község jegyzője, bírása és az ottani társadalom két vezetőtagja nyilatkozatot küldtek a Napnak, melyben közleményének téves adatait megcáfolják. A Nap azonban a nyilatkozat közlését megtagadta.

Az igazság érdeke tehát kötelességünk ké teszi, hogy a Napnak küldött nyilatkozatot mi adjuk le. Ime:

Tisztelt szerkesztő Ur!

Becsés lapjának f. évi 48. számában »A bezdániak Bosnyákja« cím alatt közlemény van küldöttségben járásunkról.

Ezen közlemény szerfelett túlzott s még a tárgy lényegére nézve sem felel meg a valóságnak, mert tény az, hogy gróf Apponyi miniszter ur községünk vagyoni állapotára hivatkozva hangsúlyozta, hogy elsősorban a szegényebb sorsú községekben kell államosítani.

Mindazonáltal kijelentette, hogy az ügyet megfogja vizsgálni s tanácsosai által informáltatja magát.

Ami pedig a községi jegyzőre vonatkozó

hogyan néztem a fiók tartalmát és különféle pertlik, tük, ollók, cérna, gomb, kapocs volt ott. Egy másik fiókban ez áll: Gyógyszerek; és ebben karbolos üvegek, égetésre való folyadékok, kenőcsök, kötszerek, stb. Ismét egy másik fiókban: »Emlékek a multból;« és abban ezer és ezer levelek és megsárgult papírok voltak. Másikon viszont ez állott: »Házi eszközök;« fűrő, kalapács, fogó, véső, szögek, stb. És így tovább.

Szobájának falait fegyverek és képek díszítik. Egy a »Budavár bevétele« az ágy fölött, ez-zell szemben a »Világosi fegyverletétel« és több kisebb csatakép. *Mig az aradi vértanúk képét, vagy Kossuthét nem láttam sehol.* De volt még a falon egy ritka szarvas aganc is a mire ez volt írva: *I. Ferenc József csász. és kir., Ischl, és a dátum.* Ehez hasonló agancsok díszítették különben az ebédli falait is, amit mind ő felségétől kapott, mindig más-más időkben. *Görgey viszont minden évben aug. 18-án (a király születés napján) díszesen fonott kosárban a legszebb szőlő fürtöket küldi ő felségének.* Hogy miért van oly szoros összeköttetésben a királylyal azt nem tudom.

Görgey minden évben egyszer Bécsbe utazik, de mindenkor Görgey Istvánné társaságában, és ilyenkor a Wieden Strassen levő Viktoria hotelban szállnak meg, melyben a szobákat mindig előre, táviratilag rendelik meg; oda közel van a Tereziánium és katonai iskola, hol a Návay és *Latinovics* fiúk tanulmányaikat végzik.

Egy valódi japán csésze az, a miből a tábornok kávé iszik, melyet egy lilá bársonydobozban rejteget: födelén aranyos betűkkel ez áll: Igen tisztelt tábornok ur, fogadja el tőlem e csekélységet emlékül. Az ön örökké hálás hive: Jászai Mari. Ebédet és vacsorát mindig együtt eszik a családdal; az asztalfőnél ül Görgey Istvánné, tőle jobbra a tábornok; ételben nem válogató, de sokszor külön is készítenek számára valamit. Nyáron igen szerette levesthushoz a hideg tejfeles uborkasalátát. Vendégek napirenden vannak, de egyszerre igen sokan sohasem. A vendégek közt a legnagyobb személyiségek, ugymint *váci püspök, báró Fehérváry, gr. Andrassy, Wekerle,* a budapesti Ferenc József intézet igazgatója és sok mások, olyan csillogó rendjelű generálisok szoktak megfordulni.

Rácz Istvánné.

(Vége köv.)

észrevételét illeti, az inkább egy jóakaratu megemlékezés benyomását tette a küldöttségre, tekintettel hogy a jegyző már 40 év óta szolgálja önzetlenül szülővárosát, — nem pedig oly hatást, mint amilyent a hírlapi közlemények abból formálni jónak láttak.

Hangsúlyozva megjegyezzük még azt is, hogy Apponyi gróf miniszter ur velünk szemben a legelőzékenyebben tárgyalt.

Határozott valótlanság az, hogy a küldöttségnek hátat fordítva, szobájába vonult volna vissza, sőt jóakaratulag bocsátott el bennünket, ami méltán keltette a küldöttségben azt a benyomást, hogy községünk iskoláinak államosítása jó uton halad.

Kérjük ezen sorainknak szives közlését.

Bezdánban, 1909 március hó 3.

Teljes tisztelettel

Bosnyák János jegyző. Müller Mihály bíró.
Jámbor Béla. Kuzmán Miklós.

A pikáns esetről egyébként a következő hiteles értesülést kaptuk:

A küldöttséget Bosnyák János bemutatta gróf Apponyinak, aki megjegyezte, hogy »Bezdán község gazdag község, ott nem államosítunk, mert az államnak alig van pénze, hogy szegény községekben és nemzetiségi vidékeken államosítsunk.« Mire Bosnyák jegyző közbeszólt:

— Kegyelmes uram, mi körül vagyunk véve német, sokác és szerb nemzetiségekkel s nagy nemzeti hivatást teljesítünk már 1874 óta, amióta községünkben teljesen ingyenes a népoktatás, ami jelentékenyen vonzza hozzánk a nemzetiségeket.

A miniszter egy pillanatig hallgatott, majd így szólt:

— Informáltatom magam az osztály által s aszerint fogok eljárni.

Majd Bosnyákhoz fordult a miniszter s így szólt:

— Hát Bosnyák ur még mindég jegyző?

Ezt valószínűleg azért mondta, mert visszaemlékezett, hogy 1864—65-ben együtt járt Bosnyákkal a pesti egyetemen.

Gróf Apponyi viselkedéséről egyáltalán nem látszott, hogy akár Bosnyákra, akár a deputáció más tagjaira haragudott volna.

Az se igaz, hogy Bosnyák jegyző Apponyi grófnak Bezdánban való kerteskedése idején azt mondta volna: »Mit vigécskedik az ur?«

Csupán annyi igaz, hogy a jegyző egy alkalommal gyorsíródat létesített s Apponyi egyik beszédét valamely lapban szórul-szóra közölte. Ekkor »Repülő kortes«-nek nevezte el.

Vármegyei közigazgatási bizottsági ülés.

— Saját tudósítónktól. —

Zombor, 1909. március 6.

Bács-Bodrogvármegye közigazgatási bizottsága ma tartotta *Fernbach* Károly főispán elnöklésével rendes havi ülését, melyen jelen voltak: báró *Vojnits* István, *Latinovits* Pál, *Szemző* Gyula, *Szemző* István, dr. *Molnár* Károly, dr. *Dun-gyverszky* Gedeon, *Karácson* Gyula, ifj. *Vojnits* István alispán, *Popp* György kir. pénzügyigazgató, *Pávlovits* Simon főorvos, dr. *Mikosevics* Kanut fő-ügyész, *Michálovics* Kornél főjegyző, *Sculttety* Ferenc árvaszéki elnök, dr. *Faragó* János kir. tanfelügyelő, *Stankovits* György műszaki tanácsos, államépítészeti hivatali főnök és *Valient* Nándor jegyzőkönyvvezető.

Popp György min. tanácsos, pénzügyigazgató jelentése szerint befolyt:

Egyenes adóiban: Az 1909. évi február hóban befizettetett 1609,314 korona 31 fillér. A mult év hason havában 1657,348 korona 77 fill. Az elmult hóban kevesebb 48,034 korona 46 fillér. Az 1909 évi január 1-től február hó végéig befizettetett 1861,414 korona 77 fillér. A mult év hason időszakában 1947,952 korona 19 fillér. Ez évben kevesebb 86,537 korona 42 fill.

Hadmentességi díjban: Az 1909. évi február hóban befizettetett 14,465 korona 02 fillér. A mult év ugyanezen havában 4399 korona 41 fillér. Az elmult hóban több 10065 korona 61 fillér. Az 1909 évi január 1-től február hó végéig befizettetett 22,935 korona 66 fillér. A mult év hason időszakában 10,709 korona 43 fillér. Ez évben több 12,226 korona 23 fillér.

Bélyeg- és jogilletékben: Az 1909. évi február hóban befizettetett 267,398 korona 22 fillér. A mult év hason havában 301,552 korona 60 fillér. Az elmult hóban kevesebb 34,155 korona 38 fillér. Az 1909. évi január 1-től február hó végéig befizettetett 465,181 korona 13 fillér. Az elmult év hason időszakában 490,646 korona 79 fillér. Ez évben kevesebb 25,465 korona 66 fillér.

Fogyasztási és italadóiban: Az 1909. évi február hóban befizettetett 106,307 korona 34 fillér. A mult év ugyanezen havában 109,285 korona 84 fillér. Az elmult hóban kevesebb 2978 korona 50 fillér. Az 1909 évi január 1-től február hó végéig befizettetett 185,336 korona 51 fillér. A mult év hason időszakában 206,999 korona 23 fillér. Ez évben kevesebb 21,662 korona 72 fillér.

Dr. Pavlovits Simon kir. tanácsos, megyei főorvos jelenti:

Az általános egészségügyi viszonyok e hó folyamán az előző év hasonló időszakához képest kielégítőek voltak, amennyiben az ez idei február hónap kedvezőtlen időjárása mellett is a kórmozgalom a rendes kereten túl nem terjedt, sőt tekintettel a felmerült betegülési esetek nyomán keletkezett kedvező gyógyulási számarányra az orvosi gyakorlat leginkább a kórállapotok enyhébb lefolyású alakjaival foglalkozott. Ezen jelenség főleg a nagyobb számban mutatkozó influenzaszerű bántalmakban nyilvánult, de erre enged következtetni a hevenyfertőző kórokban és a csekély lethalis kimenetelű esetek száma.

A légzőszervek heveny és idült, hurutos és lobos bántalmai mellett, mint amelyek e hóban az észlelt megbetegedések legnagyobb kontingen-sét alkották, a hevenyfertőző kórok a rendszerinti mértéken alul merültek fel, amennyiben a hagymáz és vörheny jelentékeny apadást mutat-tak, nem csekély emelkedés a roncsoló toroklob és kanyarónál volt megállapítható.

Fellépett nevezetesen a *roncsoló toroklob* 27 községben. Megbetegedett 281, ebből meggyógyult 199, meghalt 52, ápolás alatt maradt 30. A *vörheny* 12 községben, megbetegedett 167, meggyógyult 105, meghalt 28, ápolás alatt maradt 30.

A *kanyaró* 5 községben, megbetegedett 30, meggyógyult 17, meghalt 2, ápolás alatt maradt 11.

A *hagymáz* 7 községben, megbetegedett 33, meggyógyult 13, meghalt 6, ápolás alatt maradt 14.

Más hevenyfertőző betegség nem fordult elő. Dr. *Kuptok* Tivadar Sámuel *kissácsi* közs. orvos részére kézizigógyszertár tartására az engedély megadatott.

Egyéb figyelemreméltó mozzanat a közegészségügyi szolgálat terén nem merült fel.

Faragó János kir. tanfelügyelő jelenti: A vallás- és közokt. miniszter *Kardos* Borbála okl. tanítónőt a *monostorszegei* áll. népiskolánál ujonnan szervezett állásra és *Fijátovits* Péter okl. tanítót pedig a *sajkásgyörgyei* volt katonai határőrvidéki közs. népiskolához rendes tanítói minőségben kinevezte. *Csonoplya* községben egy közs. jellegű új kisdudovoda szerveztetett, mely ovodához *Koncsek* Róza okl. ovónő lett megválasztva. *Kerény* községben az egyik népiskola *életveszélyes voltánál fogva hatóságilag beszakított* és a szóban forgó tanterem bérlet utján más épületbe helyeztetett át.

Az elmult hónapban hivatalosan meg lettek látogatva a *csanoplyai* és *gádori* r. kath. a *turjai* g. kel., a *nádajjai* és *csurogi* közs. jellegű népiskolák továbbá a *gádori*, *turjai*, *nádajjai* és *csurogi* közs. ovodák összesen 40 tanteremben.

Ez alkalommal azt tapasztalta, hogy a *gádori* r. kath. népiskola III—IV. osztályában a *tanítási eredmény nagyon gyenge* és hogy ezen a népiskola *nincsen a törvény által előirt módon felszerelve*, a közs. jellegű ovoda elhelyezése pedig törvénybe ütköző, mivel csak egy szűk, alacsony és sötét játszóterme van.

A *turjai* gör. kel. népiskolánál az egyik tanterem elhelyezése rossz, két osztályban a magyar nyelvi tanítási eredmény nem kielégítő és az iskola felszerelése hiányos.

A *csurogi* közs. jellegű népiskolánál 3 tanerő a magyar nyelvet oktató képességgel nem bírja. 3 tanterem és a központi ovoda elhelyezése nem megfelelő, továbbá az iskola rendtartás és felszerelés felette hiányosnak találtatott.

A szóban forgó hiányok orvoslása iránt a szükséges intézkedéseket megtette.

Végül jelenti, hogy a nem áll. tanítók fizetésének az 1907. évi XXVII. tc. értelmében való

rendezésére az elmúlt hónapban 12817 kor. eddigéi összesen évi 149,673 kor. államsegély folyósítottatott.

Sztankovits György műszaki tanácsos, az államépítészeti hivatal vezetője jelenti:

A törvényhatósági közutak és az azokon levő műtárgyak állapota kielégítő.

Az 1909. évi fentartási kavics szállítása egyes utszakazon megkezdődött és jelenleg folyamatban van.

Az állami beruházási hitel terhére engedélyezett és a múlt évben be nem fejezett utépítések közül a *kerény-topolya-zentai* th. közut 18.58—28.01 km. szakaszánál *Kossuthfalva* és *Topolya* között a kőszállítás a lefolyt hóban ismét megindult és jelenleg folyamatban van.

A folyó évben kiépítendő that. közutak közül

a) a *bács-zsabya-titeli* th. közut 89—94.84 és 96.45—106.552 km. szakaszán Sajkás-szentiván és Tittel között a kőanyag szállítása nagy erővel megindult,

b) az *apatin-gombosi* that. közut 4.45—14.2 km. szakaszán *Szilágyi-Szond-Gombosi* rév között a földmunka nagyrészt elkészült, a kőanyag szállítása iránt pedig az intézkedések megérették, úgy hogy a jelenleg szünetelő gombosi dunai komp-forgalom megnyitása után a kőanyag szállítása is azonnal megkezdhető lesz.

A megállapított utépítési program szerint folytatólag 1909. évben kiépítendő th. közutakra vonatkozólag a helyszíni bejárás a lefolyt hóban a *bács-zsabya-titeli* th. közut 31.1—36.1 km. szakaszán *Urszentiván* és *Osóvé* között *Petrács* Ferenc min. műszaki főtanácsos vezetése mellett az összes érdekeltel közbenjöttével kedvező eredménnyel megtartott. A múlt évben teljesített utépítések kiviteli műveleteinek összeállítása és azok felülvizsgálata folyamatban van. Munka alatt állanak a beruházási hitelből program szerint folytatólag építendő th. közutak műszaki műveletei, a tervezéshez szükséges és még hiányzó helyszíni felvételek pedig a kedvező tavaszi idő beálltával lesznek megejtve.

A temesvári posta- és táviratigazgatóságnak átiratai szerint *Sajkás-szentiván*on távirat rendeztetett be, amely f. é. február 2-án a forgalomnak átadott. Szabadka *Sándor* nevű külvárosában folyó évi február 21-én postai ügynökség lépett életbe, melynek kézbesítési külterületébe a *Sándor* nevű külváros tartozik.

Végül felemlíti a vármegye közúti forgalmára nézve és fontossággal bíró azon körülményt, hogy a keresk. m. kir. miniszter ur az *Ujvidék* és *Pétervárad* közt létesíteni szándékolta közúti Dunahídra vonatkozólag *Ujvidék* sz. kir. város által bemutatott műszaki művelettel a hid építését megelőzőleg tartandó helyszíni bejárás céljaira alkalmasnak találta és hogy annak alapján a f. é. március 11-én Szántó Albert min. o. tan. vezetése mellett tartandó helyszíni bejárást elrendelte és felhívta Bács-Bodrog vm. közönségét és a zombori m. kir. államépítészeti hivatalt is, hogy ezen bejáráson leendő képviseltetésük iránt intézkedjenek.

Illy György kir. főállatorvos jelenti:

Az állategészségügy állása február hóban némi hanyatlást mutat.

A fertőző betegségek közül a lépfene 2, a sertésorbánc 1, a szertésvész 4 községgel szaporodott. A lépfene jelenleg 3, a veszettség 3, a takonykor 1, rühkór 1, a sertésorbánc 4, a sertésvész 9 községgel szerepel, míg a többi járványos fertőző betegségek a törvényhatóság területén nem fordultak elő.

Popovits Aurél kir. ügyész jelenti:

A felügyelete alatt álló zombori kir. törvényszéki fogházban a rend és tisztaság példás, felügyelet és biztonság kifogástalan, szökési eset nem fordult elő.

Az egészségi állapot jó, ragályos betegség nem fordult elő, az elmúlt hóban a fogház körházában egy letartóztatott sem állott gyógykezelés alatt.

Az élelmezés, mely ugy a kir. fogházfelügyelő, mint a fogház orvosa és általam is a szabályok értelmében szigoruan ellenőriztetik, kifogástalan, szerződészerű, panasz nem tétetett.

A fegyelem szigorú, fegyelmi büntetés a múlt hó folyamán az őrség körében, mint a letartóztatottaknál nem szabott ki.

A zombori kir. törvényszéki fogházban a múlt hó folyamán 42 letartóztatott volt elhelyezve és pedig 1) Jogérvényesen elítelt: fogházra 8, börtönre 24, fegyházra 1, államfogházra —

2). Felelősség alatt álló vizsgálati fogoly 1.

3). Elítélletlen vizsgálati fogoly 8.

Az 1909. évi január hó utolsó napján a létszám 41 főből állott, míg a múlt hó végén 42 volt, s így a havi zárnapp: szaporodást mutat.

H I R E K.

Palotában.

Pazar palotában langyos, puha pára,
Illó fűszerillat, lázas levegő . . .

Rábulat kéjből ébredt bús gyalázatára,
Pávázó leányból úri szerető.

S még csak nem is bánja, eb az, aki bánja,
Ha gyöngör a társa nyug-nyomor helyett;
No meg ott a bölcső, benne ring a lánya,
Suhogó selyemben gügyögő gyerek,

Pazar palotában langyos, puha pára,
Illó fűszerillat, lázas levegő . . .

Hejje-hujja hurrog, nagy az öröm máma,
Cifra lány-anyának gondot szerező.

Odabent a csillár csalafinta fénye

S muja szolgálk gúnynyal rátekinenek;

Hej, de ha nem látja, amit látni kéne! —

Suhogó selyemben gügyögő gyerek.

Pazar palotában átkos, puha pára,
Fojtó fűszerillat, bágyadt levegő . . .

Oltárnál a másék, hitves nemsokára,

Törvényes a háznál, nem fizetett nő.

S ez a bukott, bambán kezét csókol néki,

Pityergő poronttyal útnak is ered,

Remegő ruháit ronggyá nem is tépi! —

Suhogó selyemben gügyögő gyerek.

MOLTER KÁROLY.

A képviselőházból.

Az adójavaslatok tárgyalásának tengeri kigyója még mindég veszélyeztetni közeletünket. Egnéhány ügyes vadász derekas munkát végez a fenevad ártalmatlanná tétele körül. Ezek közül az első helyen említendő *Lányi Mór*, aki napnap után felszólalván, alapos készületségre valló, szakszerű fejtegetéseivel gyakran reámutatott a javaslatokon végig vonult káros tendenciára. Erőteljes érvekkel fölszerelt módosításait majdnem kivétel nélkül elfogadták. *Pénteken* már kora délelőtt, az ülés megnyitása előtt fölkereste *Wekerlet* s nagy hévvel magyarázta neki, hogy miért kell az egyik módosításához hozzájárulnia. A pénzügyminiszter hajlott az okos szóra s magáévá tette *Lányi* álláspontját. Természetes, hogy a Ház is így cselekedett. E napon *Lázár Pálnak* is voltak észrevételei a javaslattal szemben. Figyelemmel hallgatták és itt-ott helyesleltek is neki. Míg a bácsalmási követ bent az ülésteremben harcolt a hazáért, addig *Baloghy Ernő* a folyosón védte az önálló bank ügyét — *Andrássy* gróffal szemben. Hej! pedig mennyivel okosabb lenne, ha a saját elvtársait biztatná kinttartásra. — *Adamovich* Istvánnak is váratlan szerepben volt része. A vállalatok adójánál ugyanis fölszólalt a horvát *Roics* Milán. *Wekerle* hű fordításban óhajtott megismerni a felszólalás tartalmát. Átment tehát a horvát padokhoz s utközben magával vitte a palánkai képviselőt is, hogy a beszédet legott fordítsa le neki. Időközben ott termett *Jozipovich* miniszter és *Baloghy* Ernő is, akik *Adamovich*nak segítettek.

Szombaton ismét *Lányi* vitte a szót. Az ugynevezett »szegyenparagrafus«-t ténázta. Mint bankelnök természetesen a szakasz ellen fordult, még pedig olyan sikerrel, hogy a Ház a paragrafust, hiába védte körömszakadtáig a pénzügyminiszter — törölte.

Hétfőn a jövedelmi adójavaslat tárgyalásánál az alkotmánypárti gróf *Eszterházy* Mór tartott nagyszabású beszédet. A fiatal, jeleseszmágnást nagy figyelemmel hallgatták s gyakran helyesleltek neki okos fejtegetéseiről.

Kedden és *szerdán* is a jövedelmi adóról szóló javaslatot tárgyalták. Az utóbbi napon *Vázsonyi*, *Polónyi*, *Sándor Pál*, *Mezőfi* stb. adtak be módosítást. A miniszterelnök azonban valamennyinek ellene szegült.

A bácskai honatyák közül e napon *Mihálovits* Endre, *Fernbach* Péter, *Fernbach* József, *Gyelmis* Gerő és *Lovászy* Andor voltak a Házban. *Mihálovits* az ő kedves Czobor barátjával

tereferélt. *Gyelmis* és *Lovászy* pedig a II. szakasz csucsán cserélték ki bölcs gondolataikat. *Fernbach* József kerülte a társaságot; már t. i. azt a társaságot, mely az ülésteremben volt; annál inkább kereste az összeköttetést a karzatbeliekkel.

Levél a márciusi nagy napról.

Itt van a nagy márciusi idus, — mikor lán-gol a kebel és a szónoklat oly szindus. — Ámde most a márciusi fellegekéből a Hadúr menyköveket csapkod — és a sok honfi szónok után kapkod, — kik menydörögjenek és bécsi fuvalomra olvadjanak mint a vaj. — De nincs az idén menydörögő vaj és ez a baj. — A honfi gondokban kihull a sok amugy is ritkás haj. — Haj, haj, haj. — Szónok nincs s az óhaj marad óhaj. — Búsán sóhajtoznak az al- és fölelnők: — »Óh Hadúr bárcsak föllelnők őt. — A falon búsán mosolyg Lipót is meg Kossuth, — de a vezérek előtt áll a bizonytalan kos-ut, — mely kosszarvaként szörnyen tekervényes, — mert biz a talány igen nagyon kényes. — Sűgnak, verejtékezőnek szerföleltül, — mig Lipót Kossuth a sok alvezér felett ül. — »Két éve sűrűn, ahány házból áll Szolnok, — mint pártunkban az elv, szorongott sok szónok«. — Morg egy fölvezér, ki árnymódra leng, — »s most nincs egy árva szóficam, egy becsületes fölleng. — Romlásnak indult hajdan erős frázis, — kitőri majd nemsokára pártunkat a fráz is. Nincs ömlő zuhatag, nincs nincs egyetlen fél adag, — mely édesen csordulva ömöljön, mint nektár, — bár máskor az előntött terület volt akár száz hektár. — Így keserg a fölnök, — mig búsán ülnek ók, — ifjak, vének, harcosok, vezérek — és lelkükön képződik nehézség, szörnyű bánat — kéreg. — Ja bizony és ez a mottó: — az élet nem egyéb, mint egy nagy lottó, — (különösen, ha nincs Galeotto). — Egyszer virányos szép főnyeremény, — máskor zordon, szürkén elülő remény. — Nem zug a szobor tövén Imre de Prokopja, a hazaszeretet bástyáján lengő kopja. — Nincs már Sándor, — ki mily kicsi vala, volt oly nagy és bátor. — Nincs már Patajka. — kinek sokszor nyilott okos szóra ajka. — Ezért hát lsten veled szolnoklás, pá tor. — Ezért lesz a szobor ajka idén kietlen Ajka. — De most már végződik a makáma, — akkor nekik, nektek máma.

Bandor.

Popp György — miniszteri tanácsos.

Popp György miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel fölruházott zombori pénzügyigazgatót a király az V. fizetési osztályba sorozott valóságos miniszteri tanácsossá nevezte ki. Poppnak lan-kadatlan ügybuzgalma és a hivatáskörét felöllelő tökéletes pénzügyi szaktudása szolgált alapul erre a ritka előléptetésre.

Pénzügyi kinevezés. A pénzügyminiszterium Tivadar zombori pénzügyigazgató-sági irodavezetőt a IX. fizetési osztályba; Pethő Géza pénzügyi irodatisztet a X. fizetési osztályba jelenlegi állomáshelyüknek meghagyása mellett; Millos Virgil pénzügyirodatisztet pedig a miskolci m. kir. pénzügyigazgatóságához irodatiszté nevezte ki.

Kitüntetett orvos. A király dr. *Zwibach* Károly ujvidéki illetőségű, breskai orvost az arany érdemkeresztel tüntette ki.

Tanári kinevezés. A közoktatásügyi miniszter dr. *Ráthay* János ujvidéki főgymn. helyettes tanárt *rendes* tanárrá nevezte ki.

Főgimnáziumi igazgatók előléptetése. *Rittinger* Antal zombori és *Medgyesy* Ferenc ujvidéki főgimn. igazgatót a közoktatásügyi miniszter a VII. fizetési osztályba léptette elő.

Tanítóválasztás Cservenkán. Cservenkán a ref. hitközség a napokban *Kniesel* Károly nyomari (Borsódmegyei) tanítót a saját iskolájához tanítóvá választotta mege.

Óvónőválasztás Csonoplyán. Csonoplyán a napokban *Konczek* Rózsát óvónővé választották meg.

Egy végrehajtott előléptetése. A pénzügyminiszter *Csomor* Gyula zombori állami végrehajtot a X. fizetési osztályba léptette elő.

A Bács-Bodrog megyei Irodalmi Társaság március 28-án délután 6 órakor tartja Zomborban, *Vértési* Károly elnöklésével a város-háza kistermében *rendes* tisztújító közgyűlését.

Jogügyi főtanácsossá nevezte ki a pénzügyminiszter *Janovich Gyula* zombori kincstári jogügyi tanácsost.

Kitüntetett urilányok. Augusztia főhercegnő a József főherceg szanatórium részére rendezett gyűjtés körül szerzett érdemeik elismerésül — mint levelezőnk írja — *Klein Olga*, *Lőrincz Irénke*, *Pohl Teruska* és *Bruck Magda* militicsi kisasszonyokat az ezüst éremmel tüntette ki. Érdekes, hogy az egész hódsági járásban csak hatan kaptak ily érdemet s ezek közül 4 militicsieknek jutott. Az érdemet február 28-án ünnepi keretben adták át a hölgyeknek. *Maár József* jegyző magas szárnyalású magyar, *Wischt* bíró pedig német beszédet intézett a kitüntetettekhez.

A róm. kath. klérus köréből. *Probojesevits* Antal káplánt a szabadkai szentgyörgyi, *Werner Mihály* káplánt pedig a futaki plébánia adminisztrátorává nevezte ki az érsek.

Gróf Teleki Arvéd beszámolója. Gróf Teleki Arvéd, Ujvidék város képviselőjének e hó 7-ére tervezett beszámolója elmaradt. Most vasárnap, vagyis e hó 14-én tartja meg. Az ujvidékiek nagyarányú intézkedéseket tesznek, hogy népszerű képviselőjüket imponáns fogadtatásban részesítsék. Ugyanez alkalommal a város diszpolgárává is meg fogják választani.

A bajai főgimnázium március 15-iki ünnepélye. A bajai főgimnázium március idusának emlékére március hó 15-én délután 4 óra körül ünnepet tart. Belépő díj: ülőhely 60 fillér, állóhely 30 fillér. A tiszta jövedelem a Türrszobor javára jut. Az ünnep műsora a következő: 1. Hymusz. Előadja az ifjusági ének- és zenekar. 2. A hazaszeretetről. Szabolcska Mihálytól. Szavalja Wagner Sándor III. o. t. Honfidal. (Petőfi.) Doppler K.-tól. Előadja az ifjusági ének. 4. Jelentés a bajai 1848—49-es honvédek pályadíjára beérkezett munkákra. A pályanyertes mű felolvasása. 5. Részletek a Hunyadi operából. Erkel Ferentől. Előadja az ifjusági zenekar. 6. Petőfi visszatér. Váradi Antaltól. Szavalja Csapláros Imre V. o. t. 7. A szabadságharc képekben. Fölolvassa Bárdos József dr. tanár. Az előadást vezített képekkel kíséri Székely Károly tanár. 8. Kosuth-nóták. Előadja az ifjusági ének- és zenekar.

Házasságok. *Kondor* sy Miklós ujvidéki rendőrkapitány eljegyezte özv. *Bakmasyné* Vuics Zsófia urnót Zomborból.

Madacki István szablayi iparos eljegyezte *Keller* Mariska kisasszonyt, *Keller* Mátyás szablayi téglagyáros szeretetreméltó leányát.

Szintársulat Zentán. *Nádasy* József elsőrendű szintársulata e hó 22-én kezdi meg előadásait Zentán. A színügyi bizottság ügybuzgó titkára, *Kabos* Armin nagy tevékenységet fejt ki, hogy a támogatásra méltó társulat helyzetét kedvezővé tege.

A zombori függetlenségi párt március 15-én társasvacsorával ünnepli meg. Az alispánon kívül több orsz. képviselő is jelen lesz.

Öngyilkos pénztáros. *Dungyerin* István az ugynevezett »Centras« szablayi takarékpénztár pénztárosa a mult csütörtökön — mint levelezőnk írja — délelőtt revolverből szíven lötte magát és nyomban meghalt. Anyagi zavarok kergették *Dungyerin* a halálba. A takarékpénztárnál a kir. járásbíró. ág közbenjöttével megejtett pénztárvizsgálat 2900 kor. hiányt állapított meg. Az öngyilkos özvegyet és 5 árva hagyott hátra.

A bajai függetlenségi párt március 15-ikét társasvacsorával ünnepli meg. Az alkalmi beszédet dr. *Rajt* Aladár orsz. képviselő tartja.

Előljárók választása Kishegyesen. Kishegyesen — mint levelezőnk írja — február hó 20-án volt a lemondás folytán megüresedett községi pénztárnok, kir. adószedő és közgyámi állás betöltése. Pénztárnok lett *Varmuzsa* Pál; kir. adószedő *Pecze* Sándor; közgyám *Pecze* András. A tisztújító szék elnöke *Császár* Péter főszoigabíró volt.

Községi választás Pacséron. Pacséron — mint levelezőnk írja — lemondás folytán megüresedett kir. adószedői állás betöltése e hó 5-én volt. Takács Sándort választották meg egyhangulag.

Halálozások. *Gärtner* Sándor katymári plébánost súlyos csapás érte. Édesanyja, özv. *Gärtner* Tamásné e hó 7-én 80 éves korában meghalt. E hó 9-én temették el a nagyszámu gyászoló közönség őszinte részvéte mellett. Képvisele volt a hatóság, a testületek s egyletek.

Kaufmann Jakab apatini kereskedő a napokban 83 éves korában meghalt.

Két öngyilkosság Kossuthfalván. Kossuthfalvának — mint levelezőnk írja — két szenzációja van. Két öngyilkosság tartja izgalomban a kedélyeket. Az egyik öngyilkos egy 83 éves öreg ember, *Nagy* József, aki felakasztotta magát.

Mire észrevették, halott volt. A tehetetlen, öreg ember életunt volt; hozzátartozóinak többször említette, hogy öngyilkos lesz. A másik öngyilkos egy 29 éves fiatal asszony, aki marólugot ivott és meghalt. Beteges volt, urától elváltan élt, úgy a sok baj, a nagy bánat halálba kergette. Hátrahagyott levelében életuntságot említ. Kis leányát néne gondjaira bizza.

A cservenkai férfitáncosok március 14-én táncal egybekötött hangversenyt rendez.

Fizetéseképtelenség Péterrévén. *Stern* Mór péterrévei vegyeskedő, aki hét év előtt vette át atyjától az üzletet, fizetéseképtelenséget jelent. Árúrtározása 13.200 korona, pénztározása 5000 korona; a vagyon 9000 kor. értékű árúból áll. Neje kezességé mellett 40 %-ot ajánl.

Elfogott csaló. A csendőrség elfogta *Sajtos* Kálmán kétrendbeli csalásért körözött 23 éves cselédet, kit lopásért a *felsőszentiváni* és szanki csendőrség is körözött. *Sajtos* Zomborba kísérték.

Dr. Farkas szintársulata Halason. A szabadkai színigazgató, dr. *Farkas* Ferenc kérvényt nyújtott be a halasi városi tanácshoz az iránt, hogy a városi színházban április hóban 20 előadást tarthasson. A tanács a kérelemnek helyt adott.

Koszorúk Hípp Dezső ravatalán. Hípp Dezső palánkai főszoigabíró haláláról és temetéséről közölt tudósításunk kiegészítéséül közöljük még azoknak a névsorát, akik az elhunyt férfit ravatalára koszorút küldtek: *Drága* jó Dezsőnek, *Aranka*, *Felejthetetlen* fiannak, *Anyád*, *Kedves* jó testvéremnek *Ilona*, *Szeretett* Dezsőnek *Perceal*-család, *Szeretett* keresztatyjának *Gyuszi*, *Felejthetetlen* Dezsőnek *Annanéni*, *Szeretett* Dezső bátyámnak *Valérie*, *Jó* Dezső komájának *Zoltán*, *Felejthetetlen* Dezsőnek *Etelkanéni* és családjá, *Dezsőnek* *Mariskanéni* gyermekeivel, *Szeretett* Dezsőjüknök *Irma* és *Ilonka*, *Felejthetetlen* jó Dezső bátyánknak *Sárika* és *Akos*, *Szeretett* sógorunknak és keresztapának *Ilonka*, *Paulin* és *Simon*, *Felejthetetlen* Dezső bátyának *Vissy* nővérek, *Felejthetetlen* barátjának *Olga* és *Imre*, *Hípp* Dezsőnek *Etelka* *Szabó* és gyermekeik. *Felejthetetlen* barátomnak *Vojnits* István alispán. A felejthetetlen jó barátunk *Kanuthék*. *Kedves* barátunknak *Reviczky* és neje. *Lezler* *Gruss* von *Familie* v. *Adamovich*. Utolsó üdvözlés *Eufémia* és *Sándor*. *Kegeletünk* jelölő *Duptza* *Kálmán* és neje. *Mély* részvételt *Bács-Bodrog vármegye közönsége*. *Igaz* részvétünk kísért *Vármegyei tisztikar*. A vármegye főszoigabírái *Kartársi* kegelettel. *Felejthetetlen* jó főbírámnak *Kugler* *Béla*. *Szeretett* főszoigabírájuknak. A járás orvosi kara. *Szeretett* főszoigabírájuknak. A járás jegyzői kara. *Felejthetetlen* főszoigabírájuknak. A járásbeli községek tisztviselői. *Felejthetetlen* gondos atyjuknak *A járás községei*. *Szeretett* főszoigabírójának *Palánka községe*. *Szeretett* főszoigabírójának *Borócz községe*. *Szeretett* főszoigabírójának *Bulkeszi községe*. *Szeretett* főszoigabírójának *Bács-tóváros községe*. *Szeretett* főszoigabírójának *Dunabölkény községe*. *Wekerlefalva* község előljárósága. *Szeretett* főbírójának *Palona községe*. *Palánkai* kaszinó elnökének, *Palánkai* takarékpénztár igazgatójának tagjának, *Az áll. polg. iskola* gondnok-sági tagjának, *Tisztelete* jelölő, *A palánkai* tűzoltóság. *Ipartestület* *Palánka*. *Szeretett* főszoigabírójának *Dunacséb községe*, *Kegelet* jelölő. *A szanatórium* egyesület, *M. k. járásbíró*ság *Hípp Dezső* főszoigabírónak. *A közlekedésügy* barátjának *A palánkailoki* gőzkomp r.-t.

Öngyilkosság Bátormonostoron. *Horváth* István 25 éves bátormonostori lakos mult hó 28-án a délutáni órákban felakasztotta magát. Mire észrevették, meghalt. Szülei és rokonai állítása szerint — mint levelezőnk írja — részeg fővel követte el végzetes tettét.

A jánoshalmi izr. ifjuság febr. 28-án az »Olvasó-egylet« helyiségeiben jótékony célra táncmulatságot rendezett, mely minden tekintetben jól sikerült.

Felülfizettek: *Szabó* *Arthur* (Göddöllő) 1.20 kor., *Krakaner* *Vilmos*, *Rosenfeld* *Ferenc* 3—3 K, *Veiczenfeld* *Hugó*, *Bácskai* *múmalom* 2—2 K, *Deneberg* *Ernő* (Baja), *Rosenthal* *Zoltán* (Bácsalmás), *Klein* *Adolf* (Bácsalmás), *Krizler* *N.* (Bécs), *Rubinfeld* *Miksa*, *Schöffner* *Salamon*, *Rosenfeld* *Jenő* 1—1 kor., *Beck* *Emil*, *Schvarcz* *Márkus* 1.60—1.60 K, *Halmos* *Jenő* (Felsőszentiván), *Krakauer* *Zsigmondné*, *Holländer* *Mór*, *Hecht* *Herman*, *Rosenfeld* *Bernátné*, *Glöckner* *Dénes*, *Schvarcz* *Manó* (Baja), *Schlesinger* *N.* (Bácsalmás), *Veiszberger* *Ferenc* (Mélykut) 80—80 fill., *Kohn* *Sámuelné*, *Berger* *Józsefné*, *Stein* *Manó* 60—60 fill., *Krakauer* *Ernő*, *Nyitrai* *Zsigmond* 50—50 fill., *Ripper* *Béla* 80 fill., *Reinitz* *Fülöp*, *Stein* *Ernő*, *Stein* *Dávid*, *Krakauer* *Béla* 40—40 fill., *Friedman* *Vidor*, *Böhm* *Emil* 20—20 fillér. Összesen 34 K 20 fillér. A felülfizetéseikért ezuton is hálás köszönetet mond a rendezőség.

A zombori ügyvéd egylet március 13-án délután 6 órakor tartja meg a »Csitaonica« külön termében rendes közgyűlését. A közgyűlés tárgyai: 1. A választmány évi jelentése. 2. A számvizsgálók jelentése. 3. Költségvetés megállapítása. 4. Tisztújítás. 5. Felirat az ügyészi gyakorlat tárgyában. 6. Esetleges indítványok.

Szabadtanítás Palánkán. A D. M. K. E. palánkai fiókja ez évi utolsó köznevelődési estélyét mult vasárnap rendezte, mely alkalommal *Kardos* *Pál* polg. isk. tanár, az egylet fíradhatatlan buzgalmu titkára tartott magas színvonalon álló felolvasást a földrengésről, kapcsolatban a messinai földrengéssel. Ismertette a földrengésre vonatkozó különféle elméleteket, a földrengés észlelését és a messinai földrengés valószínű okára vonatkozó feltevést. Veiített képeken bemutatta az elpusztított vidék szépségeit s a földrengés pusztítását, valamint a mentési munkálatokat. A köznevelődési estéken, melyeket díjnélkül, vagy esekély belépti-díj mellett látogathatott a nagy közönség, állandóan nagyszámu hallgató vett részt. Tekintve a város túlnyomóan nemzetiségű lakosságát a magyarság és kultura szempontjából az egyesület működése eredményesnek tekintendő.

Martonosi Első Takarékpénztár cim alatt megalakult pénztintézet cégjegyzését a napokban rendelték el.

A vállalat tárgya: áru- és banküzlet minden ága, különösen:

betétek kamatozás végett való elfogadása takarékpénztári könyvecskékre, heti befizetésekre, pénztári jegyekre, valamint cheque- és folyószámlára;

előlegek nyújtása értékpapírokra, kötelezvényekre, váltókra, ércpénzekre, nemes fémekre, terményekre, árukra, közraktári jegyekre, raklevelekre és ingatlanokra;

váltók, utalványok, közraktári jegyek, mindenféle kötelezvények, kötvények és bármimemű értékpapírok adásvétele, leszámítolása, előlegezése és behajtása, akár saját számlára, akár bizományképpen;

árúk, pénznemek, ércpénzek, nemes fémek és mindenféle termények vétele és eladása;

ingatlanok parcellázása, vagy vétele és eladása saját számlára, vagy bizományképpen;

hitelnyújtás magánosoknak vagy cégeknek, társaságoknak és vállalatoknak akár személyi hitel gyanánt, akár jótállás, kezesség vagy fedezet mellett;

kölcsön nyújtásokban, társas üzletekben, sorsjegy kibocsátásokban, szindikátusokban, valamint egyéb bankári és pénzüveletekben való részvétel akár saját számlára, akár bizományképpen;

hitelegesületek alapítása, vagy ilyen alapításokban való részvétel;

biztosítási ügyletek minden ágában főügynökség vállalása valamely jóhírnévű biztosító társaságnál.

Tartama 50 év. Alaptőkéje 100.000 korona, mely 1000 drb egyenként 100 korona névértékű névre szóló részvényre oszlik.

Az igazgatóság 8—10 tagból áll, akiket az első 3 évre az alapítók neveztek ki, azután pedig szintén 3 évre a közgyűlés választ meg. Az alapítók által kinevezett igazgatóság tagok: *Eremits* *Vlajkó*, *Szavits* *Emil*, *Biró* *Lukács*, *Vucsity* *Radován*, *Lesity* *Miló*, *Lázár* *Ferenc*, *Schlesinger* *Lázár*, *Lederer* *Adolf*, *Weisz* *István* és dr. *Löbl* *Nádor*, mindannyian cégjegyzési jogosultsággal.

A tábla ítélete a bajai főnyeremény ügyében. A bajai főnyeremény ügye amely annyi piszkot kavart föl s mely egyes emberek gyalázatos szereplése miatt annyi pénzt nyert el újabb — de nem a legutolsó — fordulathoz jutott. A szegedi királyi tábla szombaton délben hirdette ki az ítéletet a bajai milliós sorsjegynyeremény körül megindult bünpörben. A törvényeszi tárgyalás közben a bajai bank és Eckert Antal bajai kertész között egyezés jött létre, amely szerint Eckert és a bajai bank egyforma arányban részesednek a milliós nyereményben. Az egyezés azonban nem érintette azt a bünpört, amely, ez ügyben *Wagner* *Sándor*, a bank főkönyvelője és *Prigly* *Károly* pénztáros ellen megindult. A szabadkai törvényszék fölmentette a két vádlottat, de az ügyész felfolyamodása folytán az ügy a szegedi királyi tábla elé került. A tábla részben helyt adott a fölfolyamodásnak, amennyiben *Wagner* *Sándor* család és magánokirat hamisítás miatt *harmadfélvi fegyházra* ítélte mig *Prigly* *Károly* pénztárosa nézve jóváhagyta a törvényszék fölmentő ítéletét. A királyi tábla ítélete *Wagner* *Sándor* büntetésnek mondja ki a büntetőtörvénykönyv 401. szakaszába ütköző magánokirathamisítás és a 379. szakaszba ütköző család büntetésében, mely büntetésben, mely bünteteket azáltal követte el, hogy mint a bajai kereskedelmi és iparbank hivatalnok, amikor már tudta, hogy a 2219—40. számú sorsjegy nyert 1,100,000 koronát, az Eckert Antal birtokában

lévő eredeti részletét a 41. számú kötvény eladását igazoló részletivel kicserélte, Wagner ugyanis Eckert Antal távollétét felhasználva, nejét és hozzátartozóit ravasz fondorlattal tévedésbe ejtette és a 40. számú részletét a 41. számú részletivel cserélte ki. Az első számú részletkönyv 49-ik lapjára azt a valótlan tényt vezette be, hogy az egyik részletre 41-egyes számú, a másikra pedig a 2219-46. számú konverzionális nyereménykönyvet adatott el, továbbá a skontro-könyvben a 40-es számot 41-re a 41-es számot pedig 46-ra javította ki, s a kijavított számokat szándékosan tintával leöntötte, ily módon a könyveket meghamisította és ezeket, valamint a nyereménykönyvet arra használta föl, hogy a bajai kereskedelmi és iparbank joga az 1,100,000 korona főnyereményhez igazoltassék s hogy ezáltal magának és a banknak jogtalan nyereséget szerezzen. Ezáltal Eckert Antalt az államot megillető percentek levonása után 989,000 koronával megkárosította: ezért a királyi tábla két évi és hat hónapi fegyházra mint főbüntetésre és a büntető törvénykönyv 388. §-a alapján 5 évi hivatalvesztésre és politikai jogainak ugyanily tartalmu felfüggesztésre mint mellékbüntetésre ítélte. Az ítéletről nyolc hónapi vizsgálati fogságot kitöltöttek vettek. Az eddig fölmerült perköltsegeket 11,253 koronában állapították meg, de egyelőre e költségek behajthatatlanoknak nyilvánították. A bank könyveibe a kir. tábla bevezetett rendelte, hogy: a *tételek meghamisítottán*, a könyvben található adatok érvénytelenek és a beszedett bélyegilleték is a bajai banknak visszaadandó. A szabadkai törvényszék ítéletének Prigly Károlyra vonatkozó felmentő részét a királyi tábla helyben hagyta. Az ítélet ellen Wagner védője felebbezett. *Treiber* Vince királyi főügyész megnyugodott az ítéletben.

A topolyai izr. hitközség — mint levelezőnk írja — e hó 7-én szépen sikerült jelmez purimbált rendezett. Igen szép és diszes közönség volt jelen. A jó kedv a hajnali órákig tartotta együtt a közönséget.

Aszfaltburkolás Ujvidéken. Ujvidék város március 6-án tartotta meg az árlejtést a pályaudvar-sétateri ut aszfaltburkolására. Ajánlatot tettek: Első Fiumei Aszfaltgyár (Fiume) 163.507,50 kor., Magyar Aszfalt r.-t. (Budapest) gőzhengerrel tömörített aszfalt 207250 korona, öntött aszfalt 181750 korona, aszfalt comprimé 232750 korona, The Neuchatel Asphalt Company (Budapest) asphalt comprimé 24.1107 k., Magyar keramiai gyár r.-t. (Budapest) I. oszt. keramitra 257.590 k., II. oszt. keramitra 202.340 korona. Az ajánlatok átszámítás alatt vannak.

Építkezés Mozsoron. Mozsor község előjárósága a község háza és jegyzői lak 3305 K előiránnyal való javítását határozván el, múlt hó 27-én versenytárgyalást tartott, amelyen az összes munkákra pályáztak: Geiger Henrik (*Ujverbász*) 2317,21 K-val és Friedrich Fülöp (*Ujverbász*) 2709,99 K-val, a kőműves munkákra pályáztak: Ditrich Károly (*Titel*) 1980 K-val, Lauterer Jakab (*Káty*) 1680 K-val, Kettenbach Károly (*Titel*) 1670 K-val, Geiger Henrik 1990 K-val, a szobafestő munkákra: Kettenbach Károly 770 koronával és Neumann Miksa (*Titel*) 650 K-val, a mázoló munkára: Kettenbach Károly 500 K-val és Neumann Miksa 480 K-val tett ajánlatot. Geiger Henrik 2317 K 71 fillérrel tett ajánlatát fogadta el az előjáróság.

Gát- és zsilipépítés Ópalánkán. Ópalánka község 2842,54 korona előiránnyal a létesítendő kenderázató részére gátat és zsilipet épített. A szükséges munkák biztosítására az árlejtést március 1-én tartották meg. Ajánlatot tettek: Hiel József (Palánka) 3200 kor., Piller József (Palánka) 3150 kor. és végül Petrovics Vasza (Ópalánka) 3140 koronáért a munkát megkapta.

A zsablyai meder-rendezési munkálataihoz szükséges mintegy 21.045 m.³ rostált I. o. bányatörmelék, 11.524 m.³ I. o. terméskő és 130000 drb normal téglá szállítására március 3-án tartott versenytárgyalást a földmívelésügyi miniszterium. Ajánlatot tettek csak a téglára Horvát Emil (*Mohol*) 6955 korona és Neujahr Vilmos (*Titel*) 5590 koronával; az összes munkákra Guttmann és Frank téglára 7800 k., bányatörmelékre 150.471 k. 75 fill. és terméskőre 103.716 k., Tóth Ferenc 5590 k., 170.464 k. 50 f., és 139.440 k. 40 fill., Tombász István téglára 5850 k. (*kanizsai*), 5226 k. (törökbecsei), 6760 k. (hódmezővásárhelyi); törmelékre 231,495 k. terméskőre 126.764 k. csak törmelékre és terméskőre, Magy. Építő R. T. 200.978 k. 75 f. és 135.407 k., (dunaalmási és bogdányi kőbányákból), Hofbauer és Lehner 208.345 K és 283.455 K. Tolnai Imre 142.046 K 50 f. és 112,935 K 20 f. (törmelékét dunabogdányi, terméskövet 70%-ban, csillaghegyi 30%-ban d. bogdányi bányából), Roheim Károly s Fiai 189.405 K és 141.507 K 20 fillér (mindkettőt felerészben dunabogdányi, felerészben zebegényi bányából szállítva.) Az ajánlatokat átszámítás alá veszik, amely után a földmívelésügyi miniszter fog dönteni.

Uj cégalakulások. Bácsme gyében ujabban eme cégalakulások történtek:

Szabadka, Szmolenszky és társa. (Szmolenszky Gábor és Biró Henrik beltagok, valamint Balogh András egyforma képviseleti joggal jegyzik a céget.)

Szabadka, Szabadkai Faipar Részvénytársaság (Bogesits Antal helyébe Tábor György került, akinek cégjegyzési jogosultságát elrendelték.)

Csuróg, Csurogi Első Takarékpénztár Részvénytársaság (Weisz Leó helyébe Weisz Frigyeszt választották meg igazgatósági taggá, akinek cégjegyzési jogosultságát elrendelték.)

Péterréve. Péterrévei Keresztény Népbank R. T. (Horváth György és Seress Péter 1909 január 23-án tartott közgyűlésén igazgatósági tagokká választották, cégjegyzési jogosultság nélkül.)

Zombor. Riffner Schuy és fia kendergerező és kőtisztító gyára (Tulajdonosok Riffner János, Schuy Jakab és ifj. Schuy Jakab *militáris* lakosok, akik valamennyien cégjegyzési jogosultsággal bírnak.)

Topolya. Adler Mór és fia fakereskedők és építési vállalkozók (Egyedüli tulajdonos Adler Mór.)

Ujvidék, Popov Lázár kézmű és női divatterkeskedő.

Apatin, Ahman József és társai. (Dr. Kék Lajos ügyvéd kilépett a cégből.)

Militics, Militicsi Takarékszövetkezet. (Lemli Máttyás és Stilling József helyébe Becker Miklóst és Ritter Ferencet választották meg igazgatósági tagokká.)

Nyilatkozat.

Tekintetes Szerkesztőség!

A vezetésem alatt álló társulatomról téves információ alapján a valóságnak meg nem felelő hírek jelentek meg b. lapjában. Miután ezek ugy működésemet, mint annak irányát ferde és igazságtalan színben tüntetik fel, mintha én hazafiatlan szellemben működnék, a tek. szerkesztőség lojális igazság érzetere appellálva, kérem következő soraim fölvetelét:

Társulatom tisztán vig, mulattató társadalmi darabokat ad elő; sem a darabokban, sem privát működésomban semminemű politikai tendenciát nem szolgáltam és nem szolgállok. Magam kérem s kérem a legszigorubb hatósági ellenőrzést. Bohózatú előadások rendezése a kényerem, nem a politika. Nem áll, hogy Uj- és Ósónév az intelligenciát előfizetések gyűjtésénél elkerültem volna, ellenkezőleg: tanu az ósónévi községi jegyző, állatorvos és református kántortanító urak, a kik szintén eljárak az előadásokra és semmi kifogásolnivalót nem találtak.

Én nem más által gyűjtöttem a bérlőket, hanem magam, pártfogó nélkül.

A mi a verbászi esetet illeti, hogy ott a hatóság betiltotta volna előadásaim tartását, erre nézve hangsúlyozom, hogy nem tiltotta be, de én azért nem játszottam, mert megfelelő termet a farsangi mulatságok miatt nem találhattam.

Játszottam én nagyon sok helyen, és egyetlen egy hivatalos közeg soha sehol semmiféle kifogást nem emelt ellenem, bár működésem és szereplésem nyilvános.

Az alaptalan támadás amennyire igazságtalan, oly káros is reám nézve, diszkreditál a hatóság előtt, lerontja becsületemet, rossz hirbe kever.

Ujsónév, 1909. március hó 3-án.

Tisztelettel

Braun János

szinész és kabarett igazgató.

KÖZGAZDASÁG.

A zombori fogyasztási és értékesítési szövetkezet.

Bácsme gyé valamennyi községi előjáróságának!

Vármegyénk alispánja a járási főszolgabíró urak által felhívta megyénk valamennyi községét, hogy egyesületünk kebelében fennálló fogyasztási és értékesítési szövetkezetünket pártolandók, vagyoni viszonyaikhoz mérten üzletrészeinket jegyezzék és vásárolják.

Ezen felhíváshoz fűzzük a mi nagy kérelmünket, hogy a községi előjárósága ne zárkózzék el szövetkezetünk istápolása elől, mert az az áldozat, mit e téren meghoz, bőségesen vissza fog térülni azon óriási előnyökben, mit a gazdának nyujthatni fogunk, ha szövetkezetünk megerősödik.

Nagy, hatalmas intézménnyé kell fejlesztenünk megyénk ezen egyetlen nagyobb szövetkezet alkotását. A szövetkezetben, a szövetkezés eszméjében mérhetetlen anyagi és erkölcsi erő rejlik, a mely eszme, ha tért hódítani fog, gazdáinknak mindenképp csak előnyére válik.

A termelő és fogyasztó, másrésztől gyárosok és gazdák közé a kereskedelemnek annyiféle neme, üzérje toladott be, kik mind egyesegyedül a gazda munkájából, keresményéből élnek. A nagy gyárosok és kereskedelem trószljei mind a gazdák ellen irányulnak, a mellyel szemben védtelenek vagyunk, ha csak nem szövetkezünk. Itt az alkalom tehát, hogy községeknek megmutassák, mit tudnak és mit akarnak tenni meggazdaságunk bajainak orvoslására, a szövetkezeti eszme, nagygyá és hatalmassá tételére.

A sok tekintetben irigyelt Németország, a midőn a hűbéruralom megszűnt, azonnal a szövetkezeti eszme zászlója alá szegődött, behálózta az egész országot a Raiffaiszen szövetkezetek egész sokaságával, és ennek a szövetkezeti eszmének köszönheti jelen nagyságát.

A földmívelésügyi miniszter ur is hajlandó szövetkezetünket 20,000 korona államsegéllyel támogatni, 10,000 korona egyszersmindenkori segéllyel, és 10,000 korona építkezési hitellel.

Ezen segélyek is azonban feltételekhez vannak kötve. Azon feltételhez, hogy ugyanannyi értékű üzletrészt megyénk gazdái között elhelyezzünk. A földmívelésügyi miniszternek ezen érdekes fontos elhatározásának vonatkozó részét alábbiakban közölni bátorodunk:

M. kir. Földmívelésügyi Miniszter 24281.VII/2. sz.

Bácsbodrog vármegyei Gazdasági Egyesületének ZOMBOR.

Tekintettel, hogy az egyesület szövetkezete a mezőgazdasági szükségleteinek előnyös közvetítését tűzte maga elé feladatul s tevékenységével a mezőgazdaság érdekeit törekszik szolgálni, abban a reményben, hogy ezen törekvéseit előmozdítanom sikerülend s további működésében a helyes üzletvitel követelményeihez alkalmazkodik, hajlandó vagyok, a szövetkezet részére egyszersmindenkori segélyként 10000 K., azaz Tíz-ezer korona állami segélyt rendelkezésére bocsátani, de csakis azzal a kikötéssel, hogy ezt a segélyt csak akkor teszem folyóvá, ha a szövetkezetnek befizetett alaptőkéjét a gazdaközönség körében eszközölt újabb üzletrész aláírásokkal legalább is ugyanakkora összegre felemelni sikerül és ezt valamint a jegyzett üzletrészek teljes befizetését is újabb fölterjesztésében hitelt érdemlő módon igazolja.

Az új építkezések céljára kérelmezett segély engedélyezése iránti elhatározásomat akkor veendő az egyesület, ha a szövetkezet kifejtendő működésével kellő biztosítékot nyujt minden tekintetben az iránt, hogy üzletvitel immáron egészséges alapokon nyugszik s a forgalom fejlesztése iránti törekvéseit illetve a tervezett új építkezéseket az elért eredmények a szövetkezet vagyoni helyzete érte ezalatt természetesen az egyesület, illetve szövetkezet részéről az építési költségekhez való megfelelő hozzájárulást is igazolták teszik.

Budapest, 1909. február 15-én.

Darányi.

Ujból megismételjük kérelmünket, felkérjük a községi előjáróságot, hogy anyagi helyzetéhez mérten minél nagyobb számú üzletrészt vegyenek. Egy-egy üzletrész értéke, 50 korona oly csekély összeg — még ha 20 üzletrészt vásárolnak kisebb községeink, sem érzik meg terhét.

Zombor, 1909. március 5.

Hazafias tisztelettel

Günther Ferenc

ügyv. igazgató.

Apaállatok vizsgálata a topolyai járásban. Az apaállatok vizsgálata a topolyai járásban e hó elején lett megtartva a következő sorrendben:

Március 2-án Topolyán, március 3-án Bajsán, március 4-én Csantavéren, március 5-én Pácséron, március 6-án Kossuthfalván, március 8-án Kishegyesen, március 9-én Szeghegyen, március 10-én Bácsfeketehelyen.

A vizsgálatot a járás főszolgabírája Császár Péter végezte, Hetzl Henrik járási állatorvos segédkezésével.

Kosárfonók termelőszövetkezete Bács-megyében. Megyénkben az Orsz. Közp. Hitel-szövetkezet az utóbbi időben több kosárfonó-termelő szövetkezetet alakított. Így *Bezdánban, Péterrévén, Bácsfeketehelyen, Kishegyesen, Martonoson és Bácskeresztúron.* A szabadkai, zombori és ujvidéki törvényszék a napokban intézte el a szövetkezetek cégjegyzését.

A *péterrévi* szövetkezet igazgatói: Tripolszki Ágoston, Molnár János, Kiss Illés, Fabián Ferenc, dr. Hoffer Ignác, Molnár Gergely, Mihályi József és a Központ által kinevezett Szalai Károly, valamennyien cégjegyzési jogosultsággal.

A *bezdáni* szövetkezet igazgatói: Az alakuló közgyűlésen megválasztottak Czifrusz János, Farkas Ferenc, Szabó István, Sasák Nándor, Fejes József, Faddi József és Müller Mihály, míg a központ kinevezte Molnár Ferencel igazgatósági tagokká.

A *kishegyesi* szövetkezet igazgatói: Megválasztott igazgatósági tagok: Kazynczy Imre, Pecze Ferenc, Vidákovics Mihály, Hajdu András, Szilágyi Péter, dr. Tóth Árvai Márk, Magyar Péter, kinevezett igazgatósági tag Limbek Pál.

A *bácsfeketehelyi* szövetkezet igazgatói: Megválasztott igazgatósági tagok: Fehér Mihály T., Bán Lajos, Szabó Lajos, Varga Bálint, Budai Lajos, Perlaki Gábor, Budai János, kinevezett tag Józsa Lajos.

A *bácskeresztúri* szövetkezet igazgatói: Megválasztott igazgatósági tagok: Csizmár János, Plantsák György, Mihajlovits Sándor, Szalontai György, Nyáradai János, Herbut Demeter és Tokavcsik György, míg a központ kinevezte dr. Simonovits Vilmost.

A szőlők állapota Bács-megyében. *Dzsidapuszta*, 1909. március 5-én. Az 1908. évben vidékünkön az alábbiakban ismertett időjárás uralkodott. Január többnyire enyhe, kevés esővel. Február elején nagy havazás, azután hol szeles, hol csendes, de általában hideg. Március lépést tartott az előzővel. Áprilisban igen sok szél uralkodott, eső kevés, az idő hűvös. Május elején 4 napig dér volt, reggelenként az időjárás többnyire meleg, eső kevés. Junius kezdetén igen meleg lett, amely egész a hó végéig tartott. Eső csak 24-én éjjel volt. A növények már sinylődni kezdtek. Juliusban már többször volt eső, de csak egy volt kiadós. A szőlők és egyéb növények szépen üdültek. Augusztus mérsékelt melegben és változó idővel telt el. Eső kevés. Szeptemberben már több deret kaptunk, mint meleget, de kárt nem okozott, csakis a lapályon lehetett észrevenni. Október hava szintén dérral köszöntött be majdnem minden reggel, de 19-én már hó és eső esett, amely négy nap tartott s azután végig hideg. Még sok szőlő volt szüreteletlen a hordóhiány miatt. November teljesen télies volt, dolgozni nem lehetett, sok szőlőt fedellen maradt s még volt olyan szőlő, ahol szüretelték. Végre december kezdetben hideg 13-ig, ekkor 24-ig enyhült, úgy hogy lehetett fedni, de akkor már nem sokan törődtek a fedéssel. (H. G.)

Sertésvész Bács-megyében. Bács-megyében az utóbbi napokban sertésvészt állapítottak meg Béregén, Mátétkén, Hercegszántón, Ujverbászán, Vepródán, Parragon, Bajsán és Csantavéren.

A nemes burgonyafajok. Angelli József csári (Nyitramegye) plebános, a belterjes gazdálkodási rendszer egyik ismert lelkes uttörője utbaigazítást adott ki *„a termelésnél a nemes burgonya fajok kizárólagos és feltétlen használatának nagy fontosságáról és sikeres voltáról.* Ebben az alapos tanulmányra valló, szakszerű utmutatásban olyan meglepő új dolgokat talál a gazda, melyeknek segítségével gazdasági üzemét új és jövedelmezőbb irányba terelheti. Aki eziránt érdeklődik, az forduljon a derék plebánoshoz Csári, nyitramegyei községbe.

Szerkesztői üzenetek.

Községi elöljáróság, Szeghegy. Postára tettük. L. Zs., Budapest, Lipótkörut 1. A jövő hét folyamán a reggeli órákban ott lesz.

R. Á. Körtés. Utólag megtaláltuk nyomban el is küldtük.

Zs. Ly., Ószivác. Levelének vétele után elküldtük. Utána nézünk, hogy mi az oka.

Militics. Gyakoribb értesítéseit kérjük.

V. M., Tiszakálmánfalva. Köszönjük a szives fölvilágosítást.

„Nem hagylak el soha téged.“ Köszönjük a vigasztaló szót, de azért ennél jobb verseket kérünk.

Függetlenségi Kör, Csurog. Még nem sikerült megtudnunk. Mihelyt nyomára akadunk, azonnal értesítjük.

W. P., Ujvidék. Nem lehet.

H. K., Ujvidék. Néhány nap mulva irunk.

S. T., Zenta. Hogy helyes, magyaros-e az *el van utazva* kifejezés? E tekintetben ellentételek a vélemények. A nyelvészek nagy része németesnek mondja, s ezért rosszalja; a hírlapok is kerülnek ezt a kifejezést s helyette az *elutazott* igét használják. Az akadémia azonban védelembe veszi, s azt mondja, hogy az *el van utazva*, többet fejez ki, mint az *elutazott*; azonkívül semmivel se németesebb mint a: *el van romolva, el van léve* stb. — És ebben az akadémianak van igaza. Mi azonban még se használjuk, mert bántja a fülünket.

S. T. M. Elkésve jött, tehát előbb le nem adhattuk.

H. B., Topolya. *Mrksits* Jása a törökbecsei kerület képviselője állandóan Adán tartózkodik, ahol földmives.

— 4 elemi osztályt végzett.

N. Gy.—a. Ha lehetséges akkor még e hét folyamán.

W. S., Zombor. Eltettük. Alkalmadtán előveszszük.

B. J., Ujsóv. Lapunknak tömeges, ingyenes szétküldésére vonatkozó kérélmét a legjobb esetben csakis rendes előfizetőknek teljesíthetünk. Azoknak, akik nem előfizetőink 1 példány 20 fillérbe kerül. Ha az illetők maguk kérnek próbaszámokat, nagyon szívesen küldünk.

933 sz./kig. 1909.

Pályázati hirdetés.

Elhalálozás folytán üresedésbe jött **felsőkaboli körorvosi állásra** pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzam f. évi **március hó 31-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezők figyelembe vétetni nem fognak, a kérvényhez csatolandó a születési bizonylat is.

Az állás évi javadalmazása:

Felsőkaboli község részéről 1100 kor. készpénz fizetés, 320 kor. lakpénz és 160 kor. trachomások kezelési díja (a mig trachomások vannak).

Alsókaboli község részéről: 800 kor. készpénz fizetés és 80 korona lakpénz.

Titel, 1909. évi február hó 27-én.

Szemző János
főszolgabíró.

2—2

4600/908.

Pályázati hirdetés.

Zsablya nagyközségénél két üresedésben levő **irnoki állás** betöltéséig körülbelül 3 havi időtartamra **két kiségitő** munkaerő szükséges.

Javadalma 5 (öt) korona napidíj havi utólagos részletekben.

Csak jegyzői oklevéllel és hosszabb gyakorlattal bíró és a szerb nyelvet tökéletesen beszélő egyének pályázhatnak.

Az alkalmazandó egyének beválás esetén az egyelőre 1000 korona, de 1200 koronára felemelendő évi fizetéssel javadalmazott **nyugdíjképes irnoki állásokra** való megválasztásra számíthatnak.

Oklevél és eddigi alkalmazást igazoló okmányokkal felszerelt kérvények Zsablya község elöljáróságához intézendők.

Az állás azonnal elfoglalandó.

Zsablya, 1909. február hó 18-án.

Nikolits Endre
községi jegyző.

3—3

Csurog község elöljáróságától.

361/1909. szám.

Hirdetmény.

Alólirott községi elöljáróság közhírre teszi, hogy a község képviselő-testülete elhatározta, hogy új modern

templom órát

állít fel a **görög keleti templom tornyára.**

Ezen határozat a vármegyei törvényhatósági bizottság által jóvá is lett hagyva.

Aki ezen munkálatot elnyerni óhajtja, az erre vonatkozó tervezetet és költségvetést folyó évi **április hó 1-ig** alólirott elöljáróságnak küldje meg, melynek alapján a szóbeli nyilvános árlejtés megtartása meg fog állapíttatni.

Csurogon, 1909. évi február hó 28-án.

3—2 **Községi elöljáróság.**

Szám 243/1909.

Pályázati hirdetés.

A **Nádálja** községben megüresedett községi

végrehajtói állásra

pályázatot hirdetek.

Javadalom: előleges havi részletekben kiszolgáltatandó 800 korona évi készpénzfizetés.

Az okmányolt és szerb nyelv bírását igazoló pályázati kérvények folyó évi **április hó 1-ig** nyujtandók be hozzám. A később érkezőket figyelmen kívül hagyom.

Zsablya, 1909. évi február hó 27-én.

Dr. Széchenyi Tamás
főszolgabíró.

Új faju burgonyák,

legtermékenyebb és legnemesebbek

amelyeket rendkívüli jó tulajdonságai, csodálatig menő nagy termése, a betegségek ellen legellenállóbb képessége és legmesszebbmenő tartóssága következtében Európa minden országában terjedő gazdasági akadémiai, gazdasági tanintézetek, kísérletezési állomások és gazdák által úgy hazánkban, mint külföldön kipróbált és legjobb faju burgonyáknak elismert nemes bnrkonya fajok és pedig:

Agnelli-féle Hungária eredeti burgonya
ára: 100 kgr. 20 K, 50 kgr. 11 K.

Agnelli-féle Pannonia eredeti burgonya
ára: 100 kgr. 16 K, 50 kgr. 9 K.

Agnelli-féle magyar kincs ered. burgonya
ára: 100 kgr. 14 K, 50 kgr. 8 K.

Mind ab csári vasúti állomás. Kapható:
a létesítőjénél

Agnelli József

plébánosnál
Csári (Nyitramegye).

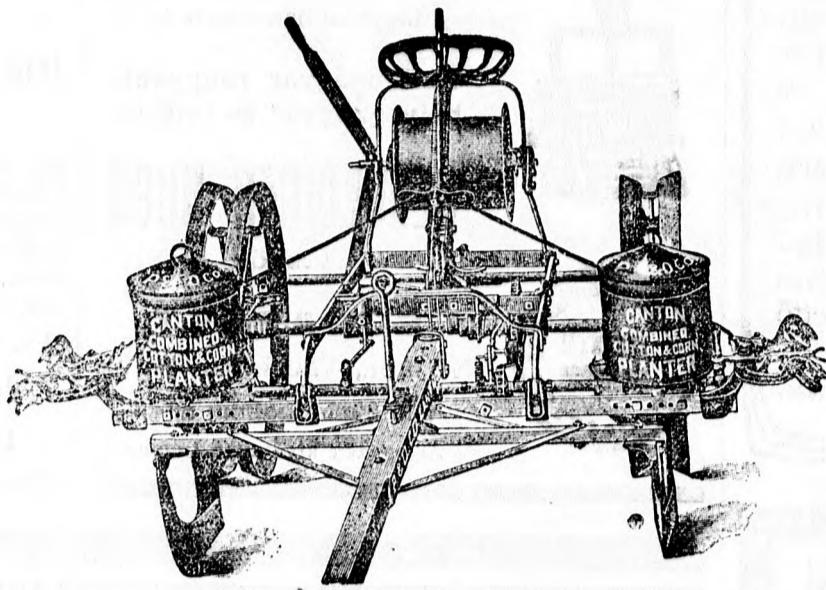
TENGERI űltetése NÉGYZETBEN

„Senior“

automatikusan 25—28—32 angol hüvelyben négyzetben űltet, kivánság szerint 2—4 szemet fészkenkint.

„Senior“

megkivánt mélységben egyformán űltet, minden fészket betakar, minden fészkesort kétoldalt meghengerel.

„SENIOR“ tengeri űltetőgép
autom. négyzet űltetőkészülékkel.

„Senior“

munka képessége sorköz és táblahossz szerint, napi 7—10 magyar hold egy pár könnyű lóval és egy kocsissal.

„Senior“

magyar gazdaságokban 1907—08. évben körülbelül **400 példányban** kitűnő eredménnyel dolgozott.

Referenciák:

Ament Antal, Elek
Andrássy Sándor gr.,
Szigetvár
Andrássy Sándor gr.,
Tiszadob
Bethlen István gróf,
Sámsond
Bezeredy Pál, Hidja-Tolna
Csekonits Endre gróf,
Zombolya
Dréher Antal, Martonvásár

Dungyerszky Lázár, Dunacséb

Eltz gróf urad., Vukovár, Frigyes Főhercegi urad., Főherceglak
Fürst és Weisz, Siklós
Gaál Rezső Mózor

Gergely K., Gyömrő
Hammerstein Richárd b., Pusztasári
Harkányi Frigyes báró,
Zsófiámajor
Hideghéty Imre, Vukovár
Huszár Károly, Lugos
Károlyi Imre gr., Mágocs
Kemény József b., Maros-Németi
Kovácsy Miklós id.,
Tasnád-szántó
Lederer Artur és Károly, Csóka
Mahler Mihály, Pankota

Közlemények szaklapokból.

Ifj. Sporzon Pál akad. tanár »a SENIOR tengerivetőgép« című közleményében, megjelent »Köztelek« 1900. évi márc. 21 és 28-án azt mondja:

»Amerikában már évek óta, Magyarországon még csak két éve kezdik használni **ezt a tényleg nálunk is kitűnően bevált tengerivetőgépet**, melynek három szembeszökő előnye van:

1. Vetőmagot takarít meg. Kisebb területeken ez talán nem mondható előnynek, de annál inkább ott, hol száz holdakra megy a tengeritermesztés.
2. Munkát takarít meg a vetésnél, mert kezeléséhez csak egy ember kell. Ez már érezhető előny a mai munkáviszonyok mellett.
3. **Lehetővé teszi a tengeri keresztbe való művelését fogatos erővel.** Ez pedig a mai munkáviszonyok között jóformán fele termesztési költséget jelent.

Gróf Teleki Arvéd:

„Legujabb hazai adatok a tengeri amerikai módon való művelésére.“

»Köztelek« 1908. 18-dik évfolyam 22. sz.

Gróf Teleki Arvéd:

„Tengeritermelés felében vagy amerikai módon.“

»Erdélyi Gazda« 1908. március 22.

Gróf Teleki Arvéd:

„A tengeri termelése amerikai módon.“

»Gazdasági Lapok« 1908. március 29.

közleményében azt mondja:

»Megjegyzem, hogy a Hermann-féle rendszert igen előnyösen lehet kibővíteni és olcsóbbá, eredményesebbé és **munkáshiány esetén is kivitűnően tenni** az által, ha a „SENIOR“ fészkekbeültető, a szárlevágó és tengeritörő, fosztó- és szártépőgépeket használjuk és a tépelt szárat akkorra tesszük el verembe, mikor arra legnagyobb szükségünk lehet.

Báró Kemény József:

„Az amerikai csalamádéről.“

»Gazdasági Lapok« 1909. január 10.

című közleményében azt mondja:

„Előnyt adok azonban a „SENIOR“-ral való űltetésnek, mivel így a kézimunka teljesen mellőzhető, mi nagy szó a mai világban“.

5—1

Referenciák:

Mátéffy Pál dr., Szentés
Nádossy Elek, Medinci-Senkovac
Pannonhalmi főapát-ság, Tömördpuszta
Podmaniczky E. báró, Kelebia
Piukovits József, Nagyfénypuszta
Rakovszky Antal, Kacsócz
Scharff Jenő, Szilasipta
Schmidt Jakab, Marosbogát
Schwarcz Zsigmond, Marosillye
Strasser Izidor, Mária-major
Strasser Henrik, Innám
Stubenberg József gr., Székelyhid
Szászbereki uradalom
Szászberek
Szarvas Imre, Borisszállás
Szemző Gyula ifj., Sztapár
Szentegáti urad. Szentegát
Szalánczy Jenő, Ladamos
Szöregyi gazdaság, Szöregyh
Teleky Arvéd gr., Drassó
Tibold Sánd., Valkány
Tschida Artur, Paks
Ungar L. Kossutfalva
Urbán Péter, Törökbecse
Wittmann János, Elek

Mc CORMICK Harvesting Machine Comp. Chicago, U. S. A.

Magyarországi igazgatóság és főraktár:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 12. szám.

Rác György

Jolánföldi szőlőtelepe és kertészete Kulán

eladásra ajánlja **leszállított árak** mellett hazai gyökeres és sima szőlőveszőit, kiváló bor és csemegefajokban, amerikai Riparia, Portalis és Ruprestis Monticola gyökeres és sima vesszőit és direkt termő Othello szőlőveszőit, és sima zöldajtványait. 9-5

Azután **kitünő fajokban** őszibarack, kajszin, körte és almafákat.

Végre az **elősvények legjele-
sebbjét** egy, kettő és három éves **Maclura Aurentiákat** és kettő és három éves Gleditsiát.

Kívánatra árjegyzéket küldünk.

„Blickensderfer“ eredeti amerikai

írógép

azonnal látható irással.

Tiszta acélszerkezet.
Gyönyörű szép irással. — Az író-
gépek legolcsóbbja.

**Ara teljes felszereléssel csak
300 korona.**

Írógép kollékok a legolcsóbb árakban szállítanak.

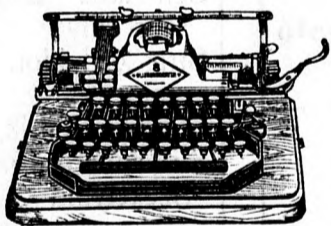
Részletfizetésre is adatik.

— Sokszorosításra is alkalmas. —

Állandó képviselő:

Ezer Antal
Apatin

Járási Általános Takarékpénztár.

26-15

Bácsmegeye földrajza

Az elemi iskolai tanhatóságok, tantestületek, a tanító és könyvkereskedő urak figyelmét különösen felhívjuk az alábbi hirdetésünkre.

Felhívom a t. tanhatóságok és kartársaim figyelmét a Bács Bodrog vármegyei elemi népiskolák III. osztálya számára, az új utasítás alapján irt

földrajzomra,

melyet a nagym. Miniszter ur f. évi 54794. szám alatt engedélyezett. Felhívásomat azzal teszem közzé, hogy ez az egyetlen engedélyezett földrajz, mit t. kartársaim segédkönyvül használhatnak. Szíves jóindulatukba ajánlom sok fáradsággal és költséggel kiállított tankönyvecskémet, melylyel legelső sorban is kartársaimon, illetve tanügyünkön kívántam segíteni.

Könyvem pazar kiállítású, 24 képpel van díszítve és nyomása tiszta. Egyszóval: külsőleg is a legjobb benyomást teszi a szemlélőre.

Ára a térképpel együtt 60 fillér. A megrendeléseket gyorsan és pontosan fogom eszközölni.

Mezei Mihály községi tanító **Zenta.**

HIVATALOS

bélyegzőket, pecsénymókat, keletbélyegzőt, számzó gépeket és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabban készít az

Első magyar ruggyanta bélyegzőgyár és intézet:

GEDULDIGER HUGÓ
vésnök

BUDAPEST,
VI. ker., Váci-körút 17. sz.

A Bácsmegeyei Gazdaszövetség szállítója.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

Freystädtler Flóra
emlékiratai!

Életem

Szerelmeim

Szenvedéseim

Irta: Báró Splénné Freystädtler Flóra.

Az ismert budapesti milliómosleány megragadó közvetlenséggel írta meg élettörténetét. Ez a könyv megható vallomása egy lángoló szenvedélyű asszonynak, de kiáltó vád is társadalmunk legelőkelőbbjei ellen, kik e szenvedélyt kihasználva, a néhány év előtt milliókkal bíró nőt a züllés útjára kergették. A szerző arcképevel díszített kötetet 2 K-ért küldi a

Kereskedelmi Reklámvállalat,
Budapest, VII., Kertész-utca 27. sz.

Utánvétellel 2 korona 50 fillér.

Kezelés előtt!

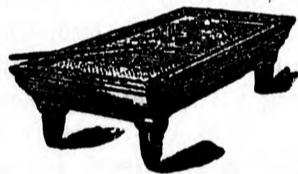
Kiefer János fogtechnikus Apatin.

Készít: műfogakat kautschukban úgy mint aranyban.

Speciálitás: Hidmunka aranykoronákra erősítve.

Kezelés után!

MÁRTON ISTVÁN

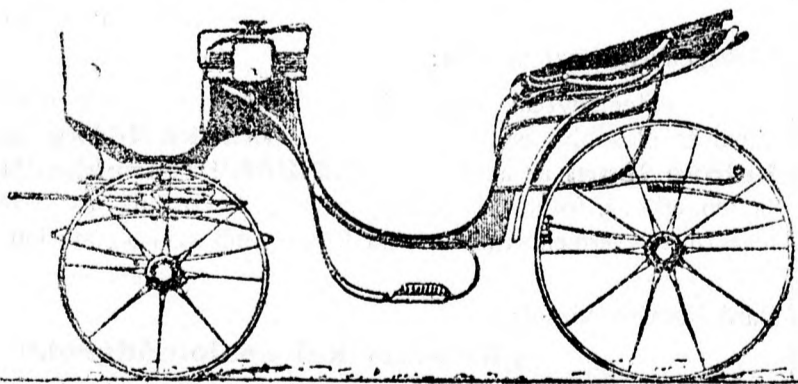
első alföldi tekeasztal-gyártó ipartelep

SZEGED,

Boldogasszony-sugárut 58. szám.

Legujabb szerkezetű fordítható **tekeasztalok** jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett. **Régi tekeasztalok** becserélése méltányos áron. Teljes kávéházi berendezések, tekeasztalok átvonása és javítása. Raktáron tart **dákókat** és mindenféle kávéházi felszerelések.

Rajzok és költségvetések ingyen.

kocsigyártó és lópatkoló műhelyt

nyitottam. Vagyok bátor a t. c. közönség becses figyelmét felhívni, hogy ez előtt Budapesten mint Bihari J. és testvére kocsigyártó cég társtulajdonosa 17 éven át önállóan működtem és készítményeink az 1896. évi **országos kiállításon** ki lettek tüntetve.

Az 1885. évben a Budapesti Állatorvosi főiskolában a **patkolási** tanfolyamot sikerrel végeztem. Továbbá különösen ajánlom saját gyártmányu **gummi kerekeimet.**

Mindezek előrebocsajítása azon reményre jogosít, hogy e téren úgy a szakértelem, mint külsinra, a legmagasabb igényeknek megfelelően képes vagyok.

Régi kocsikat ujakra becserélek.

Képes árjegyzék ingyen.

Átalakításokat jutányosan készítek.